

Lektionsplanering: Grammatik - bestämdhet för SVA 1

Årskurs: SVA 1, Vuxenutbildningen

Ämne: Svenska som andraspråk 1 (SVA 1)

Tema: Bestämdhet i grammatiken

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll	Betygskriterium E	Betygskriterium C
Grammatiska strukturer och grundläggande språkliga mönster kring bestämd och obestämd form	Eleven kan under handledning använda grundläggande grammatiska strukturer i tal och skrift.	Eleven kan relativt väl använda grammatiska strukturer i tal och skrift med viss anpassning till kontext.

[Kursplan för Svenska som andraspråk 1, Vuxenutbildningen]

Lärarledda instruktioner

1. Introduktion till bestämd form (10 min)

- Gå igenom vad bestämd form är och skillnaden mot obestämd form.
- Förklara singular och plural i bestämd form.
- Ge exempel på meningar med bestämd form.
- Eleverna identifierar bestämd form i exempelmeningar.
- Diskutera kort varför vi använder bestämd form.

2. Bestämd och obestämd artikel i praktiken (10 min)

- Introducera bestämd och obestämd artikel i övningar.
- Låt elever träna i par med att beskriva saker i klassrummet.
- Fokusera på korrekt användning i samtal och skrift.
- Ge exempel på vanlig användning i vardagen.
- Sammanfatta vikten av artiklar i kommunikationen.

3. Substantiv i bestämd form med adjektiv (10 min)

- Förklara hur adjektiv och substantiv ändras i bestämd form.
- Visa exempel med olika adjektiv i bestämd form.
- Öva tillsammans med elever att bilda bestämd form med adjektiv.
- Diskutera skillnader mellan obestämd och bestämd form.

- Sammanfatta grammatikreglerna.

4. Övningar med bilder och bestämd form (10 min)

- Visa bilder och låt elever beskriva vad de ser med substantiv i bestämd form.
- Eleverna arbetar i grupp och använder rätt form.
- Diskutera varför man använder bestämd form i dessa sammanhang.
- Ge feedback och korrigera vid behov.
- Avsluta med en kort reflektion tillsammans.

5. Storytelling med bestämd form (10 min)

- Eleverna skapar små berättelser där de använder bestämd form av substantiv.
- Fokus på muntlig interaktion och korrekt ordval.
- Öva uttal och meningsbyggnad.
- Dela berättelser med varandra i små grupper.
- Sammanfatta och ge positiv återkoppling.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Bestämd form:** Bestämd form används för att ange något specifikt eller känt för talaren och lyssnaren. I svenska finns bestämd och obestämd form som påverkar substantiv och artikelval. En vanlig missuppfattning är att bestämd form alltid betyder singular, men den finns också i plural.
- **Artiklar:** Bestämd och obestämd artikel är viktiga för att visa om något är specifikt eller allmänt. Många elever förväxlar eller utelämnar artiklar, särskilt när deras modersmål saknar artiklar.
- **Adjektivändelser:** Adjektiv ändrar form i bestämd och obestämd form samt beroende på substantivets genus och numerus. Det är vanligt att elever blandar ihop dessa ändelser.
- **Muntlig och skriftlig användning:** Att både höra, tala och skriva med korrekt bestämd form är centralt för språkinläringen. Ofta är muntlig produktion enklare än skriftlig, men båda behöver övas.
- **Språklig medvetenhet:** Elever behöver utveckla en förståelse för varför och när bestämd form används för att bli bättre på att uttrycka sig tydligt och korrekt. Jämförelser med modersmål kan vara till stöd.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Bestämd form	En form av substantivet som anger att något är känt eller specifikt.	
Obestämd form	En form av substantivet som anger något obestämt eller allmänt.	
Artikel	Ord som sätts före substantiv för att bestämma dess bestämdhet (en, ett, den, det).	Från latinets "articulus" som betyder "liten led" eller "liten del".
Substantiv	Ord som namngett saker, personer, platser eller begrepp.	Från latinets "substantivum", av "substantia" som betyder "substans".
Adjektiv	Ord som beskriver egenskaper eller tillstånd hos substantiv.	Från latinets "adjectivum", som betyder "tillsatt".
Numerus	Grammatiskt begrepp för antal, singular (ental) eller plural (flertal).	Från latinets "numerus" som betyder "antal".

Diskussionsfrågor

- **A.** Hur kan det påverka kommunikationen om man inte använder bestämd form korrekt? Tänk på både muntligt och skriftligt språk. Kan missförstånd uppstå? Fundera på exempel från vardagen där artiklar kan ändra betydelse.
- **B.** Vilka likheter och skillnader finns det mellan svenska och ditt modersmål när det gäller bestämd och obestämd form? Kan dessa skillnader göra det svårt att lära sig svenska grammatiken? Hur kan man underlätta inläringen?
- **C.** Tänk dig att du ska beskriva ett rum för en person som aldrig sett det. Hur använder du bestämd och obestämd form för att göra beskrivningen tydlig? Diskutera varför det är viktigt att välja rätt form.
- **D.** Ibland används bestämd form i svenska för att visa något allmänt eller kategoriskt, till exempel "Katten är ett sällskapligt djur." Hur skiljer detta sig från att säga "En katt är ett sällskapligt djur"? Vilken effekt vill talaren skapa?

Aktivitet

Eleverna delas in i grupper och får varsin bild på ett vardagligt rum, till exempel ett kök eller ett vardagsrum. De ska sedan beskriva bilden muntligt för varandra med fokus på att använda bestämd form av substantiv och adjektiv korrekt. Varje elev får turas om att beskriva olika delar och saker i bilden. Läraren går runt och ger stöd och korrigerar felaktigheter. Efter övningen samlas gruppen och diskuterar vilka regler som var svåra och varför. Avslutningsvis skriver varje elev en kort text som beskriver rummet med hjälp av ord och meningar där bestämd form används. Aktiviteten kopplar till både muntlig och skriftlig produktion, samt språklig medvetenhet kring bestämdhet.

Exit-ticket

Fråga	Svar
Vad är bestämd form?	Bestämd form är en grammatikform som visar att något är specifikt eller känt för både talare och lyssnare.
Ge ett exempel på ett substantiv i bestämd form.	Exempel: "Boken" är bestämd form av substantivet "bok".
Vad är skillnaden mellan bestämd och obestämd artikel?	Obestämd artikel används när något är ospecificerat (en, ett), bestämd artikel när det är något känt eller specifikt (den, det).
Hur ändras adjektiv i bestämd form?	Adjektivet får ofta ändelsen -a i bestämd form, t.ex. "stor" blir "stora" i bestämd form.
Varför är artiklar viktiga i svenskan?	Artiklar visar om ett substantiv är bestämt eller obestämt och hjälper till att göra kommunikationen tydlig.
Kan man använda bestämd form i plural?	Ja, bestämd form finns både i singular och plural, t.ex. "böckerna" är bestämd plural.
Hur kan jämförelser med modersmål hjälpa i inläringen?	Genom att förstå skillnader och likheter kan eleven bättre förstå svenska grammatiken och undvika vanliga fel.
Ge ett exempel på när bestämd form används för att uttrycka allmänhet.	Exempel: "Katten är ett sällskapligt djur" används för att prata om grupper generellt.
Vad är en vanlig svårighet med bestämd och obestämd form för SVA-elever?	Många elever blandar ihop eller utelämnar artiklar eftersom deras modersmål saknar artiklar.

Fråga	Svar
Hur kan muntliga och skriftliga övningar komplettera varandra?	Muntliga övningar hjälper uttal och spontan användning, skriftliga övningar hjälper struktur och korrekthet.

Citat

“Språket är nyckeln till glädje och gemenskap.” - Astrid Lindgren, 1962

Denna citat kopplar till vikten av att kunna uttrycka sig klart och förstå andra, vilket denna lektion om bestämd form hjälper till med.

“Att lära ett nytt språk är att få en ny själ.” - Anonym

Citatet understryker hur språkinlärning öppnar nya världar och möjligheter, precis som eleverna gör i denna planering genom att behärska bestämdhet i svenska språket.

Vill du ha denna lektionsplanering som en Word-fil, eller vill du även ha en Powerpoint-presentation för att visa för eleverna under lektionen?

Tags: [Lektion](#)